

Paragraaf 6 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de heffingen van de gemeente Wageningen. Hierbij gaat het zowel om de gebonden als de ongebonden heffingen. Van gebonden heffingen is het bestedingsdoel wettelijk bepaald, bijvoorbeeld van de afvalstoffenheffing. Van ongebonden heffingen is het bestedingsdoel niet wettelijk bepaald, bijvoorbeeld van de OZB (onroerendezaakbelasting). De baten en lasten van de ongebonden heffingen maken ook deel uit van het programma Algemene dekking en onvoorzien. De baten en lasten van de gebonden heffingen zijn meegenomen in de desbetreffende programma's.

De lokale heffingen vormen een belangrijke bron van inkomsten voor de gemeente Wageningen. Deels dienen ze als algemeen dekkingsmiddel voor de gemeentelijke uitgaven, deels ter verrekening van de kosten van de specifieke dienstverlening. De gemeente Wageningen kent de volgende lokale heffingen:

Ongebonden:

- Onroerendezaakbelastingen (OZB)
- Hondenbelasting
- Parkeerbelastingen
- Precariobelasting
- (Water)toeristenbelasting
- Reclamebelasting

Gebonden:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Leges
- Scheepvaartrechten
- Veergelden
- Begraafrechten
- Marktgelden

Voor diverse heffingen voert de gemeente Wageningen een kwijtscheldingsbeleid voor de minima.

Belastinggrondslag

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de tarieven voor de lokale heffingen vast in de belastingverordeningen. In de raadsvergadering van 12 november 2024 zijn de belastingverordeningen voor 2025 vastgesteld.

Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten per belasting zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Prog.	Opbrengst (x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
2	Veergelden (lexkes)	687	725	726	1
2	Parkeerbelasting	1.440	1.296	1.455	159
2	Marktgelden	68	29	60	31
2	Scheepvaartrechten	367	376	403	27
2	Begraafrechten	563	562	640	78
2	Afvalstoffenheffing	5.729	5.940	5.844	-96
2	Rioolheffing	2.977	3.100	3.101	1
3	OZB	14.756	15.229	15.279	51
3	Hondenbelasting	156	162	157	-5
3	Toeristenbelastingen	239	264	273	9

Prog.	Opbrengst (x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Verschil 2025
3	Precariobelastingen	52	123	108	-15
3	Reclamebelasting	136	146	145	-1
1, 2 en 3	Leges	2.549	2.420	3.099	679
Totaal		29.718	30.373	31.292	919

Afwijkingen groter dan € 25.000 ten opzichte van de begroting worden hieronder kort toegelicht.

Veergelden

Geen grote afwijking ten opzichte van de begroting.

Parkeerbelasting

De opbrengsten vallen € 159.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is dat de baten uit naheffingsaanslagen hoger zijn uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. Een verklaring hiervoor is het plaatsen van nieuwe betaalautomaten. Deze hadden in het begin regelmatig storingen, waardoor gebruikers werden doorverwezen naar de dichtstbijzijnde werkende automaat. Dit heeft geleid tot een lagere betalingsbereidheid. Daarnaast lijkt de algemene betalingsbereidheid lager te zijn geweest dan in voorgaande jaren. Door middel van naheffingen zijn deze parkeerinkomsten alsnog geïnd.

Marktgelden

De opbrengsten vallen € 31.000 hoger uit dan begroot. Bij de Berap Voorjaar en Najaar 2025 is een inschatting gemaakt van inkomstenderving door het wegvallen van twee zaterdagmarkten. De daadwerkelijk gederfde inkomst is lager gebleken.?

Scheepvaartrechten

De opbrengsten vallen € 27.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is de (te) laag ingeschatte opbrengst op basis van de opbrengst in 2024. In afwijking op voorgaande jaren zijn de opbrengsten havengelden in 2025 een stuk hoger, doordat er meer gebruik is gemaakt van de havenfaciliteiten.

Begraafrechten (Anky en Stein)

De opbrengsten vallen € 65.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is een onvoorziene toename in de uitgaven van natuurbegraafplaatsen. Hierdoor is er in 2025 meer aan begraafrechten ontvangen dan begroot.?

Afvalstoffenheffing

De opbrengsten vallen € 96.000 lager uit dan begroot. De reden hiervoor is dat er is uitgegaan van een te hoog aantal huishoudens. Dit is in begroting 2026 gecorrigeerd.

Rioolheffing

Geen grote afwijking ten opzichte van de begroting.

OZB

De opbrengsten vallen € 51.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is dat er minder verminderingen hebben plaatsgevonden naar aanleiding van bezwaarschriften.

Hondenbelasting

Geen grote afwijking ten opzichte van de begroting.

Toeristenbelasting

Geen grote afwijking ten opzichte van de begroting.

Precariobelasting (gebruik grond/water)

Geen grote afwijking ten opzichte van de begroting.

WOZ en overige belastingen

De kosten vallen € 327.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is dat de kosten voor de uitvoering WOZ € 320.000 hoger zijn dan begroot. Er is het hele jaar door extra ingehuurd t.b.v. de 'Optimalisatie LV WOZ'. Gebleken is met de implementatie van de nieuwe belastingapplicatie dat, om diverse redenen, onze data niet goed synchroniseert met de landelijke voorziening. Tot slot is extra inhuur nodig geweest om de grote hoeveelheid bezwaren (met name vanuit de WOZ-bureautjes) conform de wettelijke termijn af te kunnen handelen.

Reclamebelasting

Geen grote afwijking ten opzichte van de begroting.

Leges

De opbrengsten vallen € 679.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is dat de legesopbrengsten bij burgerzaken € 160.000 hoger zijn dan begroot. Er zijn meer reisdocumenten verstrekt en er zijn bij de burgerlijke stand meer huwelijken voltrokken en uittreksels burgerlijke stand uitgereikt.

Daarnaast zijn de bouwleges € 561.000 hoger dan begroot. Dit komt doordat er enkele grote bouwplannen en relatief veel kleinere aanvragen zijn geweest waar in de begroting geen rekening mee is gehouden. Om fluctuaties in de legesopbrengsten op te kunnen vangen is in 2012 de reserve egalisatie bouwleges ingesteld. Het voordelig effect wordt verrekend met deze reserve.

Kwijtschelding

Op basis van een inkomen van 100% van de bijstandsnorm verleent de gemeente kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing (eerste set containers), de rioolheffing en de hondenbelasting (eerste hond). Daarnaast kunnen inwoners in aanmerking komen voor een vergoeding voor de aanschaf van een nationaal paspoort, een zakenpaspoort, een reisdocument voor vluchtelingen, een reisdocument voor vreemdelingen of een Nederlandse identiteitskaart. De verleende kwijtscheldingen zagen er als volgt uit:

Onderdeel	Rekening 2024		Rekening 2025	
	Aantal huishoudens	Bedrag x € 1.000	Aantal huishoudens	Bedrag x € 1.000
Afvalstoffenheffing	816	218	797	231
Rioolheffing	812	103	795	126
Hondenbelasting	96	8	86	7
Paspoort / ID-kaart etc.	33	2	30	2

Kostendekkendheid heffingen

Sinds de begroting 2017 moet een onderbouwing gegeven worden van de mate van kostendekkendheid van de gebonden heffingen en de daarbij gehanteerde uitgangspunten. Uitgangspunt bij de heffingen in Wageningen is al jaren dat iedere heffing 100% kostendekkend is. Bij de afvalstoffen- en rioolheffing is dat bovendien inclusief de kosten van de kwijtschelding. Onderstaand de onderbouwing.

Voor de overhead geldt het volgende: de directe uren worden verhoogd met een opslagpercentage. Het opslagpercentage wordt bepaald door de verhouding indirecte/directe kosten van de totale apparaatskosten. Dit percentage is 80% voor 2025.

De kostendekkendheid van afvalstoffenheffing is 102%. Dit wordt als volgt verklaard: het voordelige exploitatieresultaat van de afvalstoffenheffing bedraagt € 111.000. Normaliter wordt het exploitatieresultaat bij de jaarafsluiting verrekend met de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing. Echter is het door de raad vastgestelde plafond van deze reserve al overschreden. Om die reden wordt via een resultaatbestemmingsvoorstel aan de raad gevraagd om het positieve exploitatieresultaat van € 111.000 te storten in de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing.

De kostendekkendheid van begraafrechten is 128%. Dit wordt als volgt verklaard: voor het project Renovatie groen op de Leeuwenk is er een bedrag van € 140.000 onttrokken aan de voorziening

onderhoud begraafplaats. De onttrekking is in 2025 als bate verantwoord op het taakveld. Het project wordt echter pas in 2026 uitgevoerd. De kosten schuiven om die reden door naar 2026. Het gevolg hiervan is dat de inkomsten in 2025 € 140.000 hoger zijn dan de uitgaven. Via de budgetoverhevelingen 2025 is voorgesteld om het resultaat van € 140.000 beschikbaar te houden voor dit project. Uw raad heeft dit voorstel vastgesteld op 09-03-2026 (Z25.540383).

Opbrengst (x € 1.000)	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing	Veergelden	Begraafrechten	Marktgeden	Scheepvaart rechten
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	5.144	2.554	944	796	85	441
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	468	81	25	483	-	80
Netto kosten taakveld	4.676	2.473	919	313	85	361

Overhead incl. (omslag) rente	246	356	497	187	28	41
BTW	811	273	-	-	-	-
Totaal toe te rekenen kosten	5.733	3.102	1.416	500	113	402

Opbrengst heffingen	5.844	3.102	701	640	60	403
Dekking	102%	100%	50%	128%	53%	100%

Kostendekkendheid Leges

Voor de leges geldt eveneens dat de gemeente over de verordening in zijn geheel niet meer dan de gemaakte kosten mag doorberekenen in de tarieven. Hieronder geven we de kostendekkendheid per hoofdstuk aan.

Volledige omschrijving per hoofdstuk:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening
- Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2

Bij hoofdstuk 1 wijkt de gerealiseerde kostendekkendheid niet af van de begrote kostendekkendheid in programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028.

Bij hoofdstuk 2 ligt de kostendekkendheid hoger dan begroot (74% tegenover 67% begroot). Dit komt met name door hogere legesopbrengsten met betrekking tot omgevingsvergunningen (ruim € 560.000 hoger dan begroot), terwijl de kosten niet recht-evenredig mee zijn gestegen.

Bij hoofdstuk 3 ligt de kostendekkendheid iets lager dan begroot (4% tegenover 5% begroot). Dit komt met name doordat de legesopbrengsten van met name de algemene plaatselijke verordening (APV) lager zijn dan begroot, terwijl de kosten niet evenredig mee zijn gedaald.

Opbrengst (x € 1.000)	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3
Kosten taakveld(en) incl. (omslag) rente	1.637	2.514	448
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	90	-	-
Netto kosten taakveld	1.547	2.514	448

Overhead incl. (omslag) rente	681	352	341
BTW	-	-	-
Totaal toe te rekenen kosten	2.228	2.866	789

Opbrengst (x € 1.000)	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3
Opbrengst heffingen	874	2.124	28
Dekking	39%	74%	4%

Belastingdruk

Er zijn verschillende organisaties die de ontwikkeling van de lokale lasten volgen. Een van de meest neutrale en consistente onderzoeken is het jaarlijkse onderzoek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). Een uitleg van de berekening en de uitkomsten van de onderzoeken zijn hier te vinden: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/bijlagen-2025-en-databestanden/>.

De berekening van de woonlasten is niet gelijk aan de berekening van de belastingcapaciteit in paragraaf 1 Weerstandsvermogen & risicobeheersing. In de berekening van het COELO wordt de gemiddelde WOZ-waarde berekend op uitsluitend koopwoningen. De gemeente Wageningen heeft relatief veel huur- en studentenwoningen.

Voor een meerpersoonshuishouden waarvan de bewoners tevens eigenaar van de woning zijn, komt Wageningen in de Atlas van de lokale lasten 2025 (laatste versie: 26 maart 2025) van het COELO binnen de provincie Gelderland op de 42e plaats van de 51 gemeenten. Dit betekent dat Wageningen relatief hoge woonlasten heeft. Voor de provincie Gelderland ziet de tabel er als volgt uit:

Rangnummer Gelderland	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
1	Aalten	727	2
2	Putten	811	5
3	Nijkerk	793	9
4	Nunspeet	898	37
5	Overbetuwe	897	40
6	Zutphen	936	49
7	Oost-Gelre	910	50
8	Ede	962	68
9	Oldebroek	944	72
10	Wijchen	950	79
11	Harderwijk	962	88
12	Winterswijk	962	89
13	Berg en Dal	975	99
14	Elburg	980	112
15	Lochem	982	113
16	Scherpenzeel	986	115
17	Doetinchem	991	122
18	Epe	996	126
19	Barneveld	1.001	134
20	Heumen	1.002	136
21	Apeldoorn	1.004	137
22	Zevenaar	1.010	151
23	Duiven	1.025	166
24	Druten	1.030	1
25	Rheden	1.032	174
26	Oude IJsselstreek	1.041	181
27	Voorst	1.042	183

Rangnummer Gelderland	Gemeente	€ per huishouden	Rangnummer landelijk
28	Bronckhorst	1.061	201
29	Berkelland	1.061	202
30	Montferland	1.069	210
31	West Maas en Waal	1.069	211
32	Beuningen	1.073	215
33	Tiel	1.073	216
34	Westervoort	1.096	232
35	Heerde	1.098	237
36	Arnhem	1.100	240
37	Maasdriel	1.111	250
38	Lingewaard	1.123	257
39	Neder-Betuwe	1.127	260
40	Nijmegen	1.149	268
41	Brummen	1.159	272
42	Wageningen	1.165	277
43	Culemborg	1.172	278
44	Ermelo	1.175	279
45	Zaltbommel	1.189	287
46	Doesburg	1.208	297
47	Hatterij	1.278	315
48	Buren	1.309	322
49	Rozendaal	1.325	325
50	West Betuwe	1.403	333
51	Renkum	1.454	337

In onderstaande grafiek is op basis van de gegevens van het COELO (<https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/bijlagen-2025-en-databestanden/>) (peildatum 26 maart 2025) de positie van Wageningen weergegeven op de landelijke ranglijst ten opzichte van het aantal gemeenten. Hoe hoger de volgnummer op de ranglijst, hoe hoger de woonlasten ten opzichte van andere gemeenten. Wageningen neemt in 2025 positie 277 in van de 342 gemeenten in Nederland. In 2024 was dat positie 289 op de ranglijst. De positie van de gemeente Wageningen op de ranglijst is in de laatste jaren redelijk stabiel gebleven, maar vertoont vanaf 2023 wel een geleidelijke stijging op de ranglijst richting de goedkopere gemeenten.

